

Boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL 2024 – 2034

Region Västra Söderort

anges nedan som planeringsområde och omfattar följande stadsdelsförvaltningar:

- Hägersten-Älvsjö
- Skärholmen

Syfte och mål med boendeplanen

Med hjälp av en stadsövergripande boendeplan kan Stockholms stad öka möjligheterna att bättre planera och tillgodose alla brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service inom valfrihetssystemet. Möjligheten att skapa variation i utbudet av bostäder, planera för utbyggnad av särskilda profilbostäder och till säkra den geografiska placeringen av bostäder över hela staden ökar.

Målet med den stadsövergripande boendeplanen är att tillgodose behoven av bostäder med särskild service samt att minska antal icke verkställda beslut och antal placeringar utanför valfrihetssystemet avseende dessa bostäder.

Befintliga boenden

I planeringsområdet finns 41 boenden varav ett boende riktar sig till personer som tillhör personkrets 2, LSS. Två boenden hör till kategori A (gruppboestad LSS som är ytkrävande). Båda boendena riktar sig till personer inom personkrets 1 LSS. Inom kategori B finns det nio boenden i planeringsområdet. De flesta boenden i planeringsområdet tillhör kategori C (gruppboestad LSS, normal tillgänglighetsanpassning) och D (serviceboestad LSS eller SoL, normal tillgänglighetsanpassning). Det finns 17 boenden av typ C och två av dessa boenden har även tillkopplat satellitlägenheter med beslut om serviceboestad. Inom kategori D finns 12 boenden. Skärholmen ser över möjligheten att omvandla en gruppboestad enligt kategori C till en serviceboestad enligt kategori D. Detta på grund av att utformningen av gruppboestaden inte är helt tillfredsställande samt utifrån att det uppskattade behovet av serviceboestad är större.

När det gäller boenden för personer inom socialpsykiatri, finns det tre boenden i planeringsområdet, av kategori E (gruppbo-stad SoL). Det finns ett stödboende för personer med socialpsykia-triskt problematik, som tillhör kategori F (stödbostad SoL).

Tomma lägenheter

Planeringsområdet har totalt haft 22 lägenheter inom LSS och SoL som har stått tomma i mer än tre månader under 2023.

Hägersten-Älvsjö

Inom Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning har 13 lägenheter stått tomma mer än tre månader. Flertalet har stått tomma på grund av evakuering på grund av renovering då ånga gruppbo-städer i beståndet är från 80-talet.

Skärholmen

Inom Skärholmens stadsdelsförvaltning har nio lägenheter stått tomma mer än tre månader. Sju av dessa lägenheter har stått tomma på grund av förseningar med hyresavtal i samband med etablering av ny Servicebostad. De övriga två har stått tomma på grund av lä-genhetsbrand och renovering.

Nettohyreskostnad per dygn och lägenhet

För olika biståndsbedömda boendeformer uppstår en skillnad i kost-nader mellan den hyra som nämnden betalar till fastighetsägaren ef-ter avdrag för hyresintäkter från de boende samt möjligheten att söka kompensation för så kallad omsorgsmoms. Denna skillnad be-nämns som en *nettohyreskostnad*, *NHK*, som beräknas på årsbas per boendedygn. Det kan konstateras att kommunstyrelsen i samband med bedömning av olika omsorgsbostadsprojekt gett uttryck för att en NHK överstigande 300 kronor per dygn och plats är orimlig.

För Hägersten- Älvsjö är NHK beräknat till 51 kr/dygn. Enligt be-räkning för Skärholmen hamnar NHK på 67 kr/dygn. Detta är en ökning från föregående år med 11 kr/dygn. Orsaken är att den totala hyreskostnaden ökat med 30 % utifrån index. Ett skäl till att NHK ändå inte blivit högre är att antalet lägenheter ökat i och med nyeta-blerad servicebostad, Vårfrugillet.

Individuella avtal

Vuxna

Båda stadsdelsförvaltningar inom planeringsområdet har individu-ella avtal utanför Lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV). För-

valtningarna arbetar aktivt med att omförhandla individuella avtal så att dessa bättre stämmer överens med valfrihetens ersättningsystem. Sammanräknat köper regionen 110 platser inom området för LSS och SoL av olika privata företag utanför LOV.

Hägersten-Älvsjö

Hägersten-Älvsjö har tecknat 77 individuella avtal med privata aktörer som inte anslutit sig till stadens avtal enligt lagen om valfrihet LOV-avtal. Orsaken till placeringarna är att den enskilde inte har kunnat placeras inom LOV på grund av särskilda behov samt att ramavtalade leverantörer inte haft lediga platser till förfogande. Flera klienter har bott många år i ett boende med individuellt avtal. Antalet individuella avtal har ökat sedan föregående år.

Skärholmen

Skärholmens stadsdelsförvaltning har tecknat 33 individuella avtal med privata aktörer som inte anslutit sig till stadens avtal enligt lagen om valfrihet (LOV). Av dessa avtal är det tre personer inom kategori A som inte skulle kunna placeras inom LOV med anledning av omfattande behov. Orsaken till att övriga avtal har tecknats utanför LOV handlar framförallt om att ramavtalade leverantörer inte haft lediga platser till förfogande samt att det varit svårt att hitta anpassad eller lämplig plats utifrån enskilda klienters omfattande behov. Antalet individer som har individuella avtal har minskat med fem i jämförelse med föregående år.

Barn

Hägersten-Älvsjö

Hägersten-Älvsjö har tecknat 11 individuella avtal med privata aktörer som inte anslutit sig till stadens LOV-avtal. Orsaken till placeringarna är att barnet inte har kunnat placeras inom LOV på grund av särskilda behov samt att ramavtalade leverantörer inte haft ledig plats till förfogande.

Skärholmen

Skärholmens stadsdelsförvaltning har tecknat tre individuella avtal med privata aktörer som inte anslutit sig till stadens avtal enligt lagen om valfrihet (LOV) som avser barn. Orsak till placering utanför LOV är i ett av fallen platsbrist hos de avtalade leverantörerna. Två av dessa skulle inte kunna placeras inom LOV på grund särskilt behov av stöd eller miljöfaktorer.

Uppskattat behov av boenden år 2034

Uppskattning av behovet av bostad med särskild service 2024-2034 är baserad på befintlig kö, kommande behov (kända barn med

behov), prognostiserad befolkning samt placeringar inom andra insatser inom LOV.

I planeringsområdet uppgår denna uppskattning till 274 personer, vilket är en sänkning med 26 personer från föregående års uppskattning. För att kunna göra en prognos med god kvalitet som tydligt visar på behovet av platser på ett särskilt boende, måste även personer som flyttar eller avlider vara med i beräkningen. Detta är dock svårt att förutsäga eftersom beskriven grupp utgör en osäker faktor.

Swecos prognos

Befolkningsprognos

Folkmängden i planeringsområdet uppgår till 1 630 063 personer (2022) och prognostiseras att öka med 22 736 personer under planperioden fram till 2034. År 2034 beräknas befolkningen i planeringsområdena uppgå till 1 857 999 personer.

Prognos Bostad med särskild service

Swecos prognos visar ett ökat behov under hela prognosperioden för både funktionshinder- samt socialpsykiatriområdet. Inom planeringsområdet väntas en ökning från cirka 359 personer till drygt 432 personer inom området för funktionshinder. Högst inflödesandel återfinns bland 21-åringar i Västra söderort, med nästan 15 per 10 000 invånare med ett verkställt insatsbeslut. När det gäller barnboende inom LSS är planeringsområdet det område som historiskt haft högst inflöde, som andel av befolkningen. Andelen har gått från cirka 3 individer per 10 000 invånare år 2019 ner till 1,7 år 2021 för att sedan återigen öka året därefter. Under prognosperioden antas inflödet i genomsnitt vara 2,5 per 10 000 av befolkningen.

En ökning ses även inom området för socialpsykiatri under Swecos prognosperiod, fram till 2033. Detta på grund av att förhållandevis höga inflödesandelar i åldrarna över 50 år. Inom socialpsykiatri väntas en ökning från 33 till drygt 40 vuxna personer med beslut om bostad med särskild service för planeringsområdet under år 2023-2033 (*Prognos Bostad med särskild service 2023, Tabell 17*). Det totala behovet av Bostad med särskild service i planeringsområdet förväntas öka upp till 55 boenden år 2033 för socialpsykiatri.

Slutsatser summering

Utifrån att antal personer i planeringsområdet som uppskattats vara i behov av bostad med särskild service minskat, ett ökat antal individuella avtal utanför LOV samt utifrån Swecos prognos, kan det antas att det finns behov av fler platser inom bostad med särskild service behövs tillskapas inom planeringsområdet.

Det föreligger en diskrepans mellan det befintliga behovet av bostad med särskild service och den reella tillgången av platser. Detta leder till en lång väntetid för att få ett boende. Diskrepansen gäller för många olika boendeformer inom ramen för LOV. I dag tillgodoses behovet av boende genom köp av platser hos privata utförare. I vissa fall som en tillfällig lösning i väntan på ledig plats på lämpligt boende inom ramen för LOV, i andra fall som en lösning på längre sikt då behovet inte kan tillgodoses inom LOV. Verksamheterna ser en utmaning i att bemöta enskilda individer med komplexa behov i olika former utifrån att tillgodose lämplig boendemiljö samt kompetens hos medarbetare. Problematik kring kriminalitet hos personer som bor i bostad med särskild service har även uppmärksammats och är ett område där kompetens och resurser behöver stärkas för att möta upp den problematiken.

När det gäller boende för yngre personer inom socialpsykiatri möter varken Region Stockholm eller stadens andra planeringsområden upp behovet. Det finns således ett stort behov av att bygga fler lämpliga gruppboenden i staden för personer inom socialpsykiatri, i synnerhet för yngre personer. Att driva boenden för denna målgrupp är dock resurs- och kostnadskrävande och intäkterna möter inte kostnaderna med anledning av de låga ersättningarna. Staden håller på att se över detta och en ändring välkomnas av regionens utförar- och beställarverksamheter. Vidare ser planeringsområdet att det är önskvärt att samverkan utvecklas mellan staden och Region Stockholm gällande målgruppen. Det finns även behov att se över boenden för personer med samsjuklighet, de som har ett funktionshinder, en psykiatrisk problematik samt ett pågående missbruk, där bristen är stor i att tillgodose behoven hos den enskilde. I dagsläget placeras många av dem på HVB. Planeringsområdet har identifierat vikten av att staden tar ett samlat grepp om målgruppen och skapar profilboenden för socialpsykiatrin.

Planeringsområdet har även identifierat att bristen på barnboenden i staden medför att stadsdelarna är beroende av privata aktörer. Detta medför dels att det är svårt att erhålla boenden för barnen till överkomliga priser. Vidare skulle det ur ett barnperspektiv gynna barnen att kunna bo kvar i närheten av föräldrahemmet och bibehålla skola och sysselsättning. Planeringsområdet ser att det är fler barn och unga som har omfattande behov och som i framtiden kommer att behöva ytkrävande boende.

Ytterligare behov som också uppmärksammats av såväl brukarorganisationerna som verksamheterna är att det behövs fler friliggande

boenden, både för fler målgrupper och för att kunna erbjuda personer med särskilda behov ett lämpligt boende. En annan aspekt är även att personer i behov av bostad med särskild service önskar att bo kvar i stadsdelsnämndområdet.

Planeringsområdet ser ett behov av att se över ”kvarboendeprincipen”, som innebär att många äldre personer bor kvar på grupp- och stödboenden för LSS eller socialpsykiatri. Detta är en faktor som påverkar platsbristen. Vidare ser verksamheterna att denna målgrupp har ett större behov av sjukvårdande insatser i bostaden vilket i sin tur kan kräva större lägenheter.

Utifrån livets olika skeden ser planeringsområdet att det finns behov av bostäder med särskild service i olika storlekar för att möta upp den enskildes behov och livsfaser.

Bilagor

1. Excelformulär

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Marianne Wikander, Avdelningschef	2024-02-13